

AKUT
RÖD LISTA ÖVER
KULTURFÖREMÅL
FRÅN UKRAINA
SOM ÄR I FARA

RedList
RödLista

ICOM

ICOM international
council
of museums

AKUT RÖD LISTA

ÖVER KULTURFÖREMÅL FRÅN UKRAINA SOM ÄR I FARA

Varför en Röd lista för Ukraina?

Ukrainas kulturarv är starkt skyddat av nationella och internationella lagar. Det varierande kulturarvet har under lång tid varit utsatt för risk att bli stulet, plundrat eller sålt på den illegala marknaden. Efter Rysslands storskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har risken ökat.

Syftet med *Akut röd lista över kulturföremål från Ukraina som är i fara* är att bidra till att skydda kulturarvet genom att identifiera de mest utsatta föremålstyperna.

Museer, auktionshus, konsthandlare och samlare uppmanas att inte förvärva föremål likt de som presenteras i denna Akuta röda lista, utan att först ha omsorgsfullt och noggrant efterforskat deras ursprung och all relevant juridisk dokumentation. Alla kulturföremål som kan ha sitt ursprung i Ukraina – före och efter invasionen – ska genomgå utförlig granskning och försiktighetsåtgärder ska vidtas innan någon transaktion genomförs.

I samarbete med ICOM Ukraina och ett dedikerat team av ukrainska specialister har ICOM publicerat denna *Akut röd lista över kulturföremål från Ukraina som är i fara*, med stöd från ICOM Foundation.

Att skydda kulturarvet

Varje dag, någonstans i världen, stjäls, plundras eller säljs ett kulturföremål illegalt på marknaden eller på nätet, vilket orsakar oåterkalleliga förluster av kulturarv med stort historiskt och vetenskapligt värde. Under de senaste 30 åren har den illegala handeln med konst och antikviteter blivit en viktig fråga som överskrider gränser och vars påverkan sträcker sig långt bortom förlusten av kulturarv.

Sedan 2000 har ICOM publicerat Röda listor som visar på kategorier av hotade kulturföremål från hela världen. Dessa Röda listor har blivit viktiga instrument i kampen mot den illegala handeln av kulturföremål. Röda listor är praktiska verktyg som hjälper yrkesverksamma inom konst och kulturarv, samt brottsbekämpande tjänstemän, att identifiera kulturföremål som skyddas av nationell och internationell lagstiftning.

ICOM:s Röda lista har sin föregångare i serien *One Hundred Missing Objects*, en publikation från ICOM som synliggjorde saknade kulturföremål. I decennier har ICOM legat i framkant vad gäller åtgärder för att skydda kulturarvet från illegal handel genom att använda museiprofessionellas unika erfarenheter för att hjälpa såväl kulturarvsexperter som icke kulturarvsexperter att identifiera och skydda kulturarv.

Om du misstänker att ett kulturföremål från Ukraina har blivit stulet, plundrat eller illegalt exporterat, kontakta de lokala myndigheterna. Behöver du ytterligare information eller hjälp, vänligen kontakta:

International Council of Museums (ICOM)
15, rue Lasson - 75012 Paris - Frankrike
Tel.: +33 1 47 34 05 00
E-post: illicit-traffic@icom.museum

**Department of Cultural Heritage
of Ministry of Culture and Information
Policy of Ukraine**
19 Ivana Franka str., Kyev, 01601, Ukraina
Tel.: +38 (044) 272 48 08
E-post: info@mkip.gov.ua

VIKTIGT

En Röd lista är INTE en lista över faktiskt stulna föremål.

De kulturföremål som avbildas är inventerade föremål i samlingar på erkända institutioner. De tjänar till att illustrera de föremålskategorier som skyddas av lagstiftning och som är mest utsatta för illegal handel.

Huvudföreskrifter som skyddar Ukrainas kulturarv

Denna lista är ofullständig. Läs alla instrument och föreskrifter för eventuella tillägg och/eller genomförandeakter.

INTERNATIONELLA INSTRUMENT

Haagkonventionen från 14 maj 1954
om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt.
Ratificering 6 februari 1957

Första protokollet (14 maj 1954).
Ratificering 6 februari 1957

Andra protokollet (26 mars 1999).
Ratificering 30 juni 2020

Unescos konvention från 14 november 1970
om åtgärder för att förbjuda och förhindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätt till kulturegendom.
Ratificering 28 april 1988

Unescos konvention från 16 november 1972
om skydd för världens natur- och kulturarv.
Ratificering 12 oktober 1988

Unescos konvention från 2 november 2001
om skydd av kulturarv under vatten.
Ratificering 27 december 2006

EUROPEISKA INSTRUMENT

Europeiska konventionen om skydd av det arkeologiska arvet
(reviderad) i Valletta, Europarådet, 16 januari 1992.
Ratificering 26 februari 2004

NATIONELL LAGSTIFTNING

Lag nr 254κ/96-BP *Ukrainas konstitution* (1996).

Lag nr 1068-XIV *om export, import och återlämnande av kulturella värden* (1999).

Lag nr 1805-III *om skydd av kulturarvet* (2000).

Lag nr 2341-III *Ukrainas straffrättsliga kodex* (2001).

Lag nr 1626-IV *om skydd av arkeologiskt kulturarv* (2004).

Lag nr 249/95-BP *om museer och museiarbete* (1995).

Lag nr 32/95-BP *om bibliotek och biblioteksärenden* (1995).

ICOM vill tacka alla institutioner och personer som så generöst har bidragit med fotografierna i Akut Röd lista över kulturföremål från Ukraina som är i fara.

Alla institutioner är ackrediterade i bildtexterna med sina fullständiga namn eller akronymer. Om akronymer används, se fullständigt namn i följande lista:

Institute of Archeology of the National Academy of Sciences of Ukraine

Lviv Museum of the History of Religion

Museum of Book and Printing of Ukraine

National Art Museum of Ukraine (NAMU)

National Center of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

National Museum of the History of Ukraine, Kyiv (MIST)

National Museum of Ukrainian Folk and Decorative Art (NMUNDM)

National Preserve "Kyiv-Pechersk Lavra"

National Reserve "Ancient Halych"

Taras Shevchenko University Archaeological Museum

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine (NBUV)

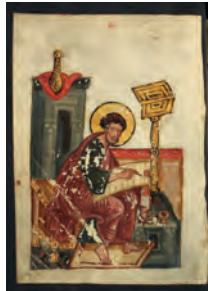
Dokument, manuskript, böcker

1200 - 1800-tal e.v.t

Manuskript och miniaturer, rara böcker, inkunabler och tidigt tryckta böcker; på papper eller pergament; träsnitt, förgyllning, gravyr; handskrivna och tryckta; på arabisk, kyrillisk, grekisk, hebreisk eller latinsk skrift. Vissa böcker är också de första tryckta verken av den nya ukrainska litteraturen skrivna på folkspråket.

Manuskript, miniaturer och rara böcker

1. Orshas evangeliebok, språk: kyrkslaviska i belarusisk eller ukrainsk variant, 142 folios, pergament, Orsha, 1200-tal e.v.t., 4°, 19,4 x 26,4 cm. © NBUV
2. Aeneiden, Ivan Kotliarevsky, språk: ukrainska, 176 sidor 8°, 1798, 20 x 13 cm. © NBUV
3. *Pinkas* (= liggare) från Talmud Torah, religiös skola i Kopytyntsi, språk: hebreiska, 8 folios, 1873-1889, 37 x 24 cm. © NBUV

Tidigt tryckta böcker

4. Första kompletta tryckta upplagan av Bibeln på kyrkslaviska, papper, tryck, träsnitt, läderinbunden, Ostroh, 1581, 2°, 32 x 20 x 10 cm. © Museum of Book and Printing of Ukraine
5. *Pateryk ili Otechnik Pecherskyi* [Kyiv–Pecherskyi Pateryk], språk: kyrkslaviska, förstaupplaga, papper, gravyr, tryck, träsnitt, läderinbunden, Petjerskaklostret, Kiev, 1661, 2°, 28,5 x 17,5 x 6 cm. © Museum of Book and Printing of Ukraine

6. Teologisk text, manuskript på papper, Bachtjysaraj, Krim, 1700-tal e.v.t., 22 x 17 cm. © Liviv Museum of the History of Religion
7. Altarevangeliet, Pechersks tryckeri, silver, trä, papper, prägling, förgyllning, tryckning, gravyr, 1707 (metallomslag, 1658), 41 x 26 x 8 cm. © National Preserve "Kyiv-Pechersk Lavra"

Ikoner

Ikoner med figurer (religiöst inspirerad konst) målade på duk eller trä; olja och/eller tempera; förgyllda eller försilvrade.

8. "Sankt Nikolaus med scener ur hans liv" (olja, tempera, förgyllning, försilvring på gesso-grundad tvådelad panel av lindträ, relief, snidad), Slobodskaya, 1680-1685 e.v.t., 125 x 81 x 1,7 cm (ram: 144 x 119 x 19 cm). © NAMU
9. "Kristus det Vaksamma Ögat, Kristus är Vinrankan, Johannes Döparen", olja på duk, Kievregionen, 1853, 58 x 120 cm. © NAMU
10. "Upphöjelsen av Herrens kors, Jungfrun och barnet, Nikolaus, Jurij Drakkämparen, Korsfästelse", olja på trä, folkikon, Bukovinaregionen, sent 1800-tal e.v.t., 57,2 x 97,5 cm. © National Center of Folk Culture - Ivan Honchar Museum

REMÅL FRÅN UKRAINA SOM ÄR I FARA

Konst

Sent 1800-tal – mitten av 1900-talet e.v.t.

Teckningar, gravyrer, målningar, och folkkonst; i olja, blyerts eller akvarell; på duk eller papper. Nationella ukrainska skolor för realism, avantgarde, och efterkrigstiden (socialrealism) och naiv konst.

Målningar och grafik

11

12

13

14

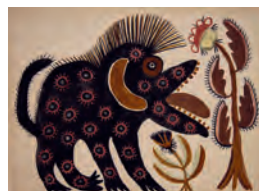
11. "På floden", olja på duk, av Mykola Pymonenko, ukrainsk konst, sent 1800-tal-tidigt 1900-tal e.v.t., 80,5 x 109 cm. © NAMU

12. "Höghus", olja på duk, av Chepyk Mychailo, ukrainsk efterkrigskonst (socialrealism), 1960, 207 x 314 cm. © NAMU

13. "Bron Sevres", olja på duk, av Oleksandra Ekster, ukrainsk avant-garde, 1912, 145 x 115 cm. © NAMU

14. "Marknad", svart blyerts på grått papper, av Oleksandr Bohomazov, 1914, 39,9 x 30,3 cm. © NAMU

15. "Svart odjur", akvarell på papper, av Mariia Prymachenko, naiv konst, 1936, 29 x 40 cm. © NMUMDM

15

Vitt spridd folkkonst i centrala Ukraina från 1800-talet – första hälften av 1900-talet

16. "Kosack Mamaj", olja på duk, folkkonst, Poltavaregionen, 1700-tal e.v.t., 86,5 x 66 cm.

© National Center of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

17. "Porträtt av en flicka i krans", olja på duk, av Panas Yarmolenko, Kievregionen, tidigt 1900-tal e.v.t.,

68 x 67,7 cm. © National Center of Folk Culture – Ivan Honchar Museum, Kiev

16

17

Religiösa föremål

Rituela föremål och skulpturer; silver och trä; gravyr, prägling, förgyllning och/eller försilvring.

18

19

20

21

22

23

18. Fat (silver, gravyr, prägling, förgyllning), Kievregionen, tidigt 1700-tal e.v.t., 8,8 x 28,8 x 20,7 cm. © National Preserve "Kyiv-Pechersk Lavra"

19. Altarkors (silver, prägling, gravyr), Tjerkasyregionen, sent 1600-tal e.v.t., 37,1 x 18,3 x 0,9 cm. © National Preserve "Kyiv-Pechersk Lavra"

20. *Khatases* [dekorationer till Torah], (silver, repoussering och ciselering), Krim, 1800-tal e.v.t. © National Reserve "Ancient Halych"

21. *Bakhurst* [rökelsekar], silver, Krim, 1700-1800-tal e.v.t., 28 x Ø 25,3 cm. © MIST

22. Ängel (trä, olja, förgyllning), Ternopilregionen, 1700-tal e.v.t., 131 x 60 x 44 cm. © NAMU

23. Evangelisten Markus (trä, olja, förgyllning), Kievregionen, 1700-tal e.v.t., 47 x 34 x 20 cm. © NAMU

Brukskonst

Kärl och dekoration, textilier (inklusive folkkonst) och dräkter, smycken från 1800-1900-tal.

Kärl och dekoration

24. "Björn"-kärl (färgat blåst glas), Lubny, Poltavaregionen, 1700-tal e.v.t., 21,2 cm. © NMUNDM
25. Vas (fajans, relief, färgad glasyr), Mezhyhryas fajansfabrik, Kievregionen, 1833, 19,5 cm. © NMUNDM
26. Dekorerad kakelplatta (lera, engobe, gjutning, dekoration), Kosiv, Ivano-Frankivskregionen, 1849, 23 x 20 x 6,5 cm. © National Centre of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

24

25

26

Textilier och dräkter (inklusive folkkonst)

27

28

30

31

29

27. Fez från krimtatarer [huvudbonad för kvinnor], Krim, sista fjärdedelen av 1800-talet-tidigt 1900-tal e.v.t., 17 x 18 cm. © MIST
28. *Yipishli kushak* från krimtatarer [bälte för kvinnor] (tyg, silver, filigran, granulering, förgyllning), Krim, sista fjärdedelen av 1800-talet-tidigt 1900-tal e.v.t. © MIST
29. Matta (ylle, handvävd), Podiliaområdet, 1800-tal e.v.t., 155 x 410 cm. © NMUNDM

30. Rituell handduk (hemvävt hampatyg, handbroderi), Tjerkasyregionen, sent 1800-tal-tidigt 1900-tal e.v.t., 285 x 44 cm. © National Centre of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

31. Bröllopsklänning (linne, bomull, ylle, handbroderi, vävt), Ternopilregionen, tidigt 1900-tal e.v.t. © National Centre of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

Smycken

32. Kvinnosmycke *dukach* (förgylld metall, blå emalj, gjutet), Vertiyivka, Tjernihivregionen, sent 1800-tal e.v.t., 10 x 6 cm. © National Centre of Folk Culture – Ivan Honchar Museum
33. Kvinnosmycke *dukach* [hänge med rosett] (silver, mässing, koppar, glas, gjutning, prägling, gravyr), Veremiyivka, Tjerkasyregionen, 1800-1850 e.v.t., 10,3 x 6,5 x 1 cm x Ø 3,7 cm. © National Center of Folk Culture – Ivan Honchar Museum

32

33

Numismatik

34

35

36

37

34. Skytisk ring med stater från Pantikapaion, 300-tal f.v.t., Ø 2 cm. © MIST

35. *Hryvnia* [silvertacka som användes som mynt under den perioden], av så kallad Tjernihiv-typ, 1100-1200-tal e.v.t., 15,1 x 4,7 cm. © MIST

36. Guldmynt, Kievriket, Volodymyr, 972-1015 e.v.t., 1,9 cm. © MIST

37. Silverdenar [litet mynt], furstendömet Kiev, Volodymyr Olherdovych, 1363-1394 e.v.t., 0,9 cm. © MIST

REMÅL FRÅN UKRAINA SOM ÄR I FARA

Arkeologiska föremål

Kärl och behållare, skulpturer och figuriner, vapen, ädelstenar och personliga tillhörigheter, verktyg och accessoarer; odecorerade och decorerade; av terrakotta, lera, ben, brons, järn eller guld; från olika civilisationer och epoker (inklusive skytiska föremål).

Kärl och behållare

38. Dubbelkärl, keramik, Trypillja, 400-300-tal f.v.t., 18,8 x 26,5 x 11,5 cm. © MIST

39. Keramikkruga, katakombgravskulturen, sent 2000- tidigt 1000-tal f.v.t., Luhanskregionen, Ukraina, 18 x Ø max. 21,5 cm.
© Taras Shevchenko University Archaeological Museum

40. Cassoulet av keramik, katakombgravskulturen, Luhanskregionen, sent 2000- tidigt 1000-tal f.v.t., 7 x Ø max 17,7 cm.
© Taras Shevchenko University Archaeological Museum

Skulpturer och figuriner

41. Kvinnofigurin, keramik, Oselivka, 300-200-tal f.v.t., 17 x 4,2 x 2,8 cm. © MIST

42. Antik grekisk terrakotta, Krim, 1:a årh. e.v.t., 11,6 x 8,5 x 3 cm. © MIST

Vapen

43. Skytiska pilspetsar, 300-tal f.v.t.

© Institute of Archeology of the National Academy of Sciences of Ukraine

44. Svärd och dolk av järn, Tjerkasyregionen, 600-400-tal f.v.t., 40 cm, 73 cm.
© MIST

45. Stridsyx av brons, Khudlove, 1300-1100-tal f.v.t., 26,2 x 5,6 cm. © MIST

Smycken och personliga föremål

46. Bronshänge till huvudsmykke, Kiev, 2000-1500 f.v.t., 8,4 x 3,9 cm. © MIST

47. Silverspänne med örn, Krim, 600-tal e.v.t., 19,6 cm. © MIST

48. *Rjasna* av guld med "kolt" [hänge till huvudsmykke], Kiev, 1100-tal e.v.t., 7,6 x 2,8 x 3,1 cm. © MIST

49. Bronsspegel, Romnydistriktet, 600-500-tal f.v.t., 31 x 17,5 cm.
© MIST

Verktyg och accessoarer

50. Kindsydd av ben, Vovkivtsi, 600-500-tal f.v.t., ca 16,7-19,3 cm vardera. © MIST

51. Dekorationer till skytiska hästbetsel, 300-tal f.v.t., enskilda delar ca 16 x 14 mm, 25 x 20 mm, 20 x 18 mm.

© Institute of Archaeology of the National Academy of Sciences of Ukraine

52. Bronsplaketter, Tjerkasy, Kirovograd, Chersonregionerna, 400-300-tal f.v.t., ca 7 x 5 cm vardera. © MIST

53. Topp av brons till stång, Vovkivtsi, 400-tal f.v.t., 28 cm. © MIST

ICOM OCH SKYDDET AV KULTURARVET

International Council of Museums (ICOM) bildades 1946 för att representera museer och museipersonal världen över. ICOM verkar för att främja och skydda natur- och kulturarv, nutida och framtida, materiella och immateriella. Med ett unikt nätverk av nästan 45 000 medlemmar i 123 länder och territorier (2021) är ICOM verksamt inom ett brett fält av musei- och kulturarvsrelaterade discipliner.

ICOM upprätthåller formella förbindelser med FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (UNESCO) och har en rådgivande status åt FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) som expert i kampen mot illegal handel med kulturföremål. ICOM arbetar också i samarbete med organisationer som INTERPOL och Världstullorganisationen (WCO) för att utföra några av sina internationella offentliga samhällsuppdrag.

Skyddet av kulturarv i händelse av naturkatastrof eller väpnad konflikt är också kärnan i ICOM:s arbete, med stöd från sina medlemmar, och genom sitt starka engagemang i Blue Shield, som ICOM är en av grundarna av. I händelse av en kris kan ICOM mobilisera sitt nätverk av kulturarvsexperten från hela världen.

År 2013 skapade ICOM också det första Internationella observatoriet kring illegal handel med kulturföremål (*International Observatory on Illicit Traffic in Cultural Goods*) för att stärka sin insats kring bekämpningen av illegal handel, vilket inkluderar en databas online som tillgängliggör resurser inom ämnet. (<https://www.obs-traffic.museum/>).

De Röda listorna har utformats som praktiska verktyg för att bekämpa illegal handel med kulturföremål. ICOM är tacksamt för det orubbliga engagemanget från de experter och institutioner som generöst bidrar till de Röda listornas framgång.

Alla Röda listor finns tillgängliga på ICOM:s webbplats: <https://icom.museum/en/>

Med generöst stöd från:

fondation
ICOM
foundation

international
council
of museums

VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA

ETNOGRAFISKA
ÖSTASIATISKA
MEDELHAVET
VÄRLSKULTUR

ICOM international
council
of museums

15, rue Lasson - 75012 Paris - Frankrike

Tel.: +33 (0)1 47 34 05 00

E-post: illicit-traffic@icom.museum - Webbplats: <https://icom.museum>